

Hoe smeer je een boterham met pindakaas?

30 juni 2022 door Merijn Meijntz

Dit voorjaar is de afdeling Nederlandse Taal en Cultuur van de Radboud Universiteit begonnen met een nieuw project: Student in de Klas. Studenten van de opleiding gaan terug naar hun oude middelbare school en geven daar een gastles. Ze doen dat over een specifiek onderwerp, waarvan zij verbaasd, verwonderd of verguld waren erover te leren. In deze aflevering vertelt tweedejaars Merijn Meijntz over haar ervaring.

Opdracht

Op vrijdag 15 april mocht ik het tweede uur een gastles geven aan een vierde klas van een athaneum op het Trevianum in Sittard. Om de leerlingen goed wakker te schudden, begon ik met een opdracht: ze moesten een handleiding voor me schrijven. De vraag was: hoe smeer ik een boterham met pindakaas? Nadat ze ieder een handleiding geschreven hadden, liet ik een filmpje zien van een docent die hetzelfde met haar eigen klas gedaan had. Zij interpreteerde de handleiding van een van haar leerlingen heel letterlijk. Als er stond 'open de pot met pindakaas', dan sloeg ze de deksel van de pot kapot op de tafel. De leerlingen in haar klas moesten daar hard om lachen. Toen ik de leerlingen via een Mentimeter vroeg wat er in de video gebeurde, kreeg ik reacties als: 'De in de video afgebeelde vrouw is vrij incapabel, zoals u ziet neemt zij de door de leerling opgeschreven stappen zeer letterlijk en doet zij zich voor alsof zij de hersencapaciteit van een driejarige heeft'. Ook de leerlingen in de klas waar ik voor stond, vonden het gedrag van de docente dus raar. De video laat zien dat de betekenis van een zin vaak afhangt van de context en dat er allerlei aannamen zijn over wat normaal is.

Breaching experiments

Ik heb de leerlingen over *breaching experiments* verteld. Dit zijn experimenten waarbij je vermoedelijk bestaande alledaagse, impliciete normen doorbreekt met als doel meer te leren over welke sociale normen er zijn door de reacties van participanten te observeren. Experimenten hebben een meer praktische insteek. De leerlingen hadden zelf al een handleiding geschreven en konden wat zij geschreven hadden vergelijken met dat wat er in de video gebeurde. Hierdoor konden ze het experiment min of meer zelf ervaren. Bovendien denk ik dat de leerlingen zich over

het algemeen een goede voorstelling konden maken van het verloop van *breaching experiments*. Ik vroeg aan een jongen achterin wat hij ervan zou vinden als hij in zijn eentje in de treincoupé zat en ik na binnenkomst tegenover hem zou gaan zitten, terwijl de rest van de coupé vrij is. Hij lachte ongemakkelijk en zei: 'Een beetje vreemd, ja.' Bij het voorbeeld met de treincoupé is er, net als in de video over de boterham, sprake van een ongeschreven regel. Er is een aanname over iets wat normaal is en dergelijke aannames kan men blootleggen door normen te doorbreken en te observeren hoe anderen vervolgens reageren.

De studie tegenover het schoolvak

Ik denk dat leerlingen niet snel verwachten dat je binnen de neerlandistiek óók experimenten kan doen. Ze hebben een bepaald beeld van de studie en denken vaak dat je vooral met spelling en grammatica bezig bent. Een neerlandicus (in spe) weet natuurlijk dat niets minder waar is. Binnen de studie Nederlandse Taal en Cultuur staan we regelmatig stil bij experimenten die al eerder gedaan zijn. Zo behandelden wij *breaching experiments* bij het vak 'Taal in actie'.

Ik heb de leerlingen verteld dat ik voor Nederlandse Taal en Cultuur gekozen heb, omdat ik een studie wilde doen waarin ik niet steeds met hetzelfde bezig was, maar bij ieder vak echt totaal iets anders deed. Door de afwisseling tussen vakken als moedertaalverwerving en fonologie en vakken over literatuur en argumentatie verveel je je in ieder geval nooit. Wat dat betreft is het misschien ook de ideale studie voor middelbare scholieren die nog niet weten wat ze willen.

In mijn ogen is het belangrijk dat middelbare scholieren weten dat de studie helemaal niet op het schoolvak lijkt. Toen ik een tijdje geleden aan iemand vroeg wat ze het leukst vond aan het schoolvak Nederlands, antwoordde ze: 'Dat het voorbij was.' Menig leerling vindt het schoolvak niet interessant en verdiept zich daarom ook niet in de studie. Dat is zonde, want de studie heeft zo ontzettend veel meer te bieden. Zegt het dus vooral voort: de studie Nederlandse Taal en Cultuur is fantastisch.

Merijn Meijntz studeert Nederlandse Taal en Cultuur aan de Radboud Universiteit.

Bron: <https://neerlandistiek.nl/2022/06/hoe-smeer-je-een-boterham-met-pindakaas/>